

REDAKSJONELLE MERKNADER

Hans Magnus Enzensbergers artikkel ble publisert første gang under tittelen "Die Schamanen des internationalen Kapitals" i tidsskriftet *Geo*, nr. 3, Hamburg 1988 Deretter ble den publisert under tittelen "Milliarden aller Uinder, vereintigt euch!" i Enzensbergers artikkelsamling *Mittelmass und Wahn. Gesammelte urstreuungen*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt M. 1988. Vi takker forfatteren og Suhrkamp Verlag for tillatelse til å trykke artikkelen i *Vardøger*.

© Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main 1988.

Artikkelen av *Hansjorg Herr* og *Klaus Voy* er et utdrag fra boken deres, *Währungskonkurrenz und Deregulierung der Weltwirtschaft*, Metropolis Verlag, Marburg 1989. Vi takker forfatterne og forlaget for tillatelse til å trykke dette utdraget i *Vardøger*.

© Hansjrg Herr/Klaus Voy og Metropolis-Verlag 1989.

Bjørn Brede Hansen arbeider for tiden som forskningsstipendiat ved Senter for Utvikling og Miljø (SUM) på Blindern. Hans hovedarbeidsområde er gjeldskrisa og reformer innen den internasjonale gjeldsstrategien. Han har skrevet flere artikler i tredje-verdens magasinene *Perspektiv* og *Latin-Amerika idag*. Artikkelen vi trykker i *Vardøger* er et utdrag fra hovedoppgaven hans i statsvitenskap, *Latin-Amerika, Bankene og IMF. En makrostudie av det internasjonale gjeldsregimet 1982-89*, Institutt for Statsvitenskap, Universitetet i Oslo, November 1989.

Riccardo Parboni underviste sosialøkonomi ved universitetet i Modena, Italia, inntil sin død i begynnelsen av 1988. Parboni publiserte en rekke arbeider om internasjonal finans. Han kombinerte inspirasjoner fra Marx og Keynes og la stor vekt på stormaktspolitikkenes betydning for internasjonalt pengevesen. Hans bok *Finanza e crisi internazionale* (Milano 1980) utkom på engelsk under tittelen *The Dollar and its Rivals* (Verso, London 1981). Den ble senere fulgt opp med en rekke artikler i tidsskriftet *New Left Review*. Artikkelen vi trykker her, ble opprinnelig holdt som foredrag ved en konferanse i Firenze høsten 1987, og forelå tidlig i 1988 som manuskript på engelsk. Den er hittil ikke blitt publisert, hverken på italiensk eller engelsk. Oversettelsen i *Vardøger* er fra Parbonis engelske manuskript

Sjur Kasa tok mag.art-grad i sosiologi i 1988 med oppgaven *Historiske røtter til økonomisk avhengighet "En undersøkelse av Brasils utvikling*. Han har i senere tid vært sivilarbeider ved Program for Utviklingsforskning (PUFO) på Blindern. Interessefeltet hans er komparative analyser av økonomisk utvikling, spesielt med hensyn på Latin-Amerika.

Kjell J. Havnevik er økonom og forskningsleder ved Nordiska Afrikainstitutet i Uppsala. Siden midten av 70-årene har han arbeidet med utviklingsproblemer, spesielt i Afrika, og han har oppholdt seg flere år i Tanzania. Foruten doktoravhandlingen som har tittelen *State intervention and peasant response in Tanzania*, har han skrevet en rekke artikler, blant annet om problemer innen jordbrukssektoren i u-land og om forholdet mellom bøndene og statsmakten. Havnevik er redaktør og bidragsyter til boken

Tanzania - Landstudie og vurdering av norsk bistand, Senter for utviklingsstudier, Bergen, oktober 1988, som ble skrevet etter oppdrag av Departementet for utviklingshjelp. Han er også redaktør av boken: *IMF and the World Bank in Africa*, Uppsala 1987. Havnevik er medlem av Vardøgers redaksjonsråd.

Artikkelen vi trykker her, blir også publisert i *Informasjonshefte fra Idegruppen om Nord/Sør*, nr. 2-90 med temarammen "Perspektiver på gjeldskrisen".

Marcus Colchester er forskningskoordinator for organisasjonen *Survival International* som har hovedsete i London. Artikkelen vi trykker her, er et utdrag fra "Unaccountable aid: Secrecy in the World Bank", publisert i tidsskriftet *Index on Censorship*, juli/aug. 1989. Vi takker redaksjonen i *Index* for tillatelse til ettertrykk i *Vardøger*.

© Writers & Scholars International Ltd 1989.

Adolph Lowe

Hat Freiheit eine Zukunft?

In diesem Buch analysiert der "ökonomische Philosoph" Adolph Lowe die wesentlichen gesellschaftlichen Probleme unserer Gegenwart. Das Grundproblem sieht Lowe im Spannungsverhältnis zwischen Freiheit und gesellschaftlicher Ordnung. Der Prozess schrankenloser Liberalisierung, durch den die moderne Gesellschaft vor allem gekennzeichnet ist, setzt auch Momente gesellschaftlicher Selbstzerstörung frei. Ein neuer Ausgleich zwischen Autonomie und Konformität, zwischen Freiheit und Selbstbeschränkung, wird notwendig.

Lowe begnügt sich nicht »mit der allgemeinen Reflexion, sondern sucht, ebenso für die wirtschaftlichen Inhalte wie für die Rahmenbedingungen und die philosophischen Orientierungen aktuelle Umsetzungen. Aber dies geschieht vor dem Hintergrund einer wirtschafts- und gesellschaftstheoretischen Reflexion, deren lang erarbeiteter Kern hier meisterlich herausgeschält ist und dem Werk über die Tagesanlässe hinaus Dauer verspricht.« (Bertram Schefold in der Zeit.)

ca 200 Seiten, 27,80 DM,
ISBN 3-926570-20-2

Metroplis-Verlag, Postfach 1748, D-3550 Marburg

Now Available from Monthly Review Press

FIGHT FOR THE FOREST

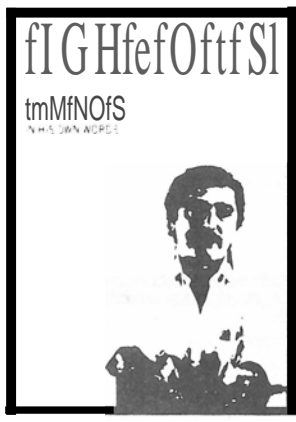
CHICO MENDES

IN HIS OWN WORDS

"Our roots are too deep for us to think of giving up the struggle. We all worked together to build up that spirit, that love. They would have to kill us all to destroy our movement and they can't. don't get that cold feeling any more. am no longer afraid of dying." -*Chico Mendes, November 1988*

Chico Mendes, founder of the Brazilian rubber tappers union, was murdered by a hired assassin on December 22 1988. In *Fight for the Forest*, Mendes talks of his life's work in the last major interview conducted just weeks before his death. *Fight for the Forest* is a powerful testament to Chico Mendes' life, revealing how local people are leading the worldwide fight to save the Amazon.

(A Latin America Bureau Book)

\$6.00 PBso22 paperback

Available from your local bookstam
or directly from

MONTHLY REVIEW PRESS
122 West 27th Street
New York, NY 10001
(212)691-2555

New From *Monthly Review Press*

DEBT AND DISORDER

International Economic Instability
and U.S. Imperial Decline

by Arthur MacEwan

An explanation of the debt crisis, examining its roots in the long history of third world underdevelopment and in the current stagnation and instability of the advanced capitalist economies.

\$10.00 PB7964 Paper/\$26.00 CL7956 cloth

Recently Published

Instability and Change
in the World Economy

Edited by Arthur MacEwan & William K. Tabb

\$18.00 P87832 paper/\$36.00 CL7824 cloth

Please add \$1.50 for the *Monthly Review Press* book when
ordering by mail. To pay with MasterCard or Visa, which is at
....., and export to
at your bookstore or directly from

Monthly Review Press 122 W. 27th St, New York, NY 10001
(212) 691-2555

CRITICAL BOOKS...

PEASANT-CITIZEN AND SLAVE

The Foundations of Athenian
Democracy

Ellen Meiksins Wood

'...learned, elegantly argued and, I think,
important...Ellen Wood is inviting us, indeed I
would say obliging us, to reconsider our picture
of Athens.'

The Independent

£9.95/US\$17.95 paper 086091 911 0

LOGICS OF DISINTEGRATION Post-Structuralist Thought and the Claims of Critical Theory

Peter Dews

'A major and brilliant work'. which represents a
watershed in the fraught ambiguous relations
between traditional Marxism and its
Parisian critics.'

Terry Eagleton. *New Statesman*

C10.95/US\$15.95 paper 0860918130
C32.95/US\$50.00 hardback 086091 1055

THE OVERTHROW OF COLONIAL SLAVERY

Rabin Blackburn

'...opens new vistas with the necessary
foundations of historical range and precision.'

C.L.R. James

C12.95/US\$19.95 paper 086091 901 3
£9.50/US\$14.95 hardback 086091 1883

PRISONERS OF THE AMERICAN DREAM Politics and Economy in the History of the US Working Class

Mike Davis

'...one of the most uncompromising books
about American political economy ever
written'. brilliant, provocative and
exhaustively researched.'

VOICe Literary Supplement

£10.95/US\$15.95 paper 086091 8408

DISCOURSES OF EXTREMITY Radical Ethics and Post-Marxist Extravagances

Norman Geras

A powerful critique, both of theoretical
deficiencies within socialism and the discourse-
based perspective of so-called 'post-Marxism'.

C8.95/US\$19.95 paper 085091 980 3
£24.95/US\$45.00 hardback 086091 286 3

THE FATE OF THE FOREST Developers, Destroyers and Defenders of the Amazon

Susanna Hecht and Alexander Cockburn
'...discriminating and constructive'. a must for
readers who feel a responsibility to urge
practical courses of action upon their elected
politicians. •

Sunday Times

£16.95/US\$24.95 hardback 086091 261 2

VERSO

UK: 6 Meard Street, London W1V 3HR.

USA: 29 West 35th Street, New York, NY 10001-2291

...FOR CRITICAL READERS.

CLASSES

Erie Olin Wright

'...almost certain to be the most important book on social classes this decade...a major breakthrough in the conceptualization of class relations.'

American Journal of Sociology

t11.95/US\$16.95paper 0 86091 812 2

SOCIAL THEORY AND THE CRISIS OF MARXISM

Joseph McCarney

A radical and meticulous argument for traditional Marxism as an intellectual force in the contemporary world.

t9.95/US\$17.95paper 0 86091 948 X
t29.95/US\$50.00hardback 0 86091 231 0

ANTICHRIST IN SEVENTEENTH-CENTURY ENGLAND

Christopher Hill

'Here is good vintage Hill, daring to take seriously eccentric-sounding subjects, and never making the mistake of underestimating the genuine religious basis of dissent!'

Bernard Crick, New Statesman

C9.95/US\$15.95paper 0 86091 997 8

LIBERALISM AND DEMOCRACY

Norberto Bobbio

This essay, by one of Italy's most distinguished political philosophers, offers a lucid and succinct discussion of the relationship between liberalism and democracy, from its theoretical origins to its current tensions.

C8.95/US\$14.95paper 0 86091 985 4
t25.95/US\$45.00hardback 0 86091 238 2

ECHOES OF THE MARSEILLAISE

Two Centuries Look Back on the French Revolution

Erie Hobsbawm

A stimulating mixture of historiography and political economy which, in dealing with the ways subsequent centuries have interpreted the French Revolution, provides a much-needed epilogue of clarity and reason to a muddled bicentenary.

CB.95 Pelt 31 0 86091 937 4
1:24.95hardback 0 86091 282 5

THE DIALECTIC OF CHANGE

Boris Kagarlitsky

'extremely competent and often brilliant analysis of the natural causes of the failures of the stalinist (and partly leninist) model of Soviet-style bureaucratic socialism.'

Zhores Medvedev

[10.95/US\$18.95paper 0 86091 973 0
t32.95/US\$50.00hardback 0 86091 258 2

VERSO

UK: 6 Meard Street, London W1V 3HR.

USA: 20 West 25th Street, New York, NY 10001 2201

Hansjorg Herr
Klaus Voy

Wlodzimierz Brus
KazimierzLaski

Währungskonkurrenz **und** Deregulierung der Weltwirtschaft

Entwicklungen und Alternativen der
Wahrungspolitik der Bundesrepublik
Deutschland und der Europäischen
Gemeinschaften

- Die Bedeutung der Dollar-Hegemonie - Die BRD als Storfaktor in der Weltwirtschaft - Weltwirtschaftliche Probleme in den 90er Jahren: Destabilisierung durch Wahrungskonflikte - Die Krise der weltmarktorientierten Entwicklungsstrategie - Verschuldung der Dritten Welt - Außenwirtschaftliche Handlungsspielräume - Entwicklungen und Alternativen des Europäischen Wahrungssystems - Wege zu einer neuen Weltwahrungsordnung ohne Abhängigkeitsstrukturen - Mit vielen erläuternden Exkursen.

230 Seiten, 29,80 DM,
ISBN3-926570-14-8

Von Marx zum Markt -

die sozialistischen Lander auf der
Suche nach einem neuen Wirtschaftssystem

Mit dem offensichtlichen Scheitern der sozialistischen Planwirtschaft ist das Konzept einer »sozialistischen Marktwirtschaft« bei der Neuordnung von Wirtschaft und Gesellschaft in den sozialistischen Landern in den Mittelpunkt des Interesses gerückt. Brus und Laski gehen in dieser sehr grundlegenden Untersuchung der Frage nach, was dieses Konzept beinhaltet und voraussetzt; inwieweit es ein geeignetes Mittel für die wirtschaftliche Umgestaltung darstellt und welche neuen Probleme mit diesem Wirtschaftstyp verbunden sind. Hierbei wird auf die unterschiedlichen Probleme, Erfahrungen und Voraussetzungen verschiedener Lander explizit eingegangen.

ca 220 Seiten, 29,80 DM,
ISB 3 926570-21-0

Metropolis-Verlag, Postfach 1748, 3550 Marburg

'Index on Censorship is *an invaluable, politically disinterested
monitor of political repression the world over.*'

Tom Stoppard.

Marx + Engels

Collected Works

Volumes available: 1-25, 28-31, 38-43

'This series still represents at least twice the value for money of any comparable product on offer elsewhere. Not only does it maintain a consistently good standard of production, it is beautifully indexed and presented. . . Unbelievably, the price of these treasures, which are truly beyond compare, remains fixed at £15 a time.' Ken Coates, *Tribune*

'The invaluable Marx-Engels *Collected Works*, whose publication proceeds majestically, is of unusual interest. . . As always, the extremely good indexing makes this edition of Marx easier to refer to than any other. It is unlikely that this edition of *Collected Works* will ever need to be replaced.' Eric Hobsbawm, *New Society*

Volume 26 (forthcoming) covers work by Engels after Marx's death (1883-89), including *The Origin of the Family, Ludwig Feuerbach*, a chronology of the Chartist movement, Notes on a Journey to America, and more.

Hardback C15
ISBN 0 85315 447 3

Capital

A Critique of Political Economy

Volume 1: Capitalist Production

Extent 767pp Hardback £7.95 ISBN 0 85315 210 1

Volume 2: The Process of Circulation of Capital

Extent 551pp Hardback £7.95 ISBN 0 85315 027 3

Volume 3: Capitalist Production as a Whole

Extent 948pp Hardback £7.95 ISBN 0 85315 028 1

For further details of the **Collected Works** and other Lawrence & Wishart publications, please contact: Publicity Department, L&W

144a Old South Lambeth Road
London SW8 1XX
Tel (01/071) 820 9281 Fax (01/071) 587 0469

L A W R E N C E & W I S H A R T

AGORA

Journal for metafysisk spekulasjon

Agora er Norges største filosofitidsskrift. Foruten fagfilosofiske artikler bringer vi ogs a stoff om sosiologi, litteraturteori, universitetspolitikk og allmenn politikk.

Nr. 2-3/89: Estetikk-nummer, 423 sider, kr. 70,-

Nr. 4/88 -1/89: Heidegger og nazismen, 330 s. kr. 50,- 'erimponerende løft'

Karsten Aln s, Dagbladet

Kommende temanummer: *Kunstig intelligens - Thomas Hobbes* - Bjørnstjerne Bjørnson

Agora utkom første gang i august 1983, og har siden kommet 4 nummer pr.  r, hver på ca. 100 sider.

Abonnement kr. 100,- for fire nummer, gamle nummer: kr. 25,-. Bestilling av abonnement eller enkeltnummer kan gjøres ved innbetaling på postgirokonto 2 13 70 08, eller brev til redaksjonen. Adresse: postboks 1024, Blindern, 0315 OSLO 3.

Agora selges i universitetsbokhandlere i Oslo, Bergen, Trondheim, Tromsø og Stavanger, samt Nordlis Bokhandel, Tronsmo og Arhus BogC. e.

vardøger 9: KAPITALISMENS ØKOLOGISKE KRISE - EN KRITIKK AV "ØKOPOLITIKKENS" GRUNNLAG (Kan fortsatt skaffes)
vardøger 10: FASCISME OG KLASSEKAMP. FASCISERINGSPROSSESEN I TYSKLAND 1928-1933 (Kan fortsatt skaffes)

vardøger 11: SOSIALDEMOKRATIET VED VEIS ENDE? - ARBEIDERBEVEGELSE, STAT OG ØKONOMI I NORGE EITER 1945

Adam Przeworski: Sosialdemokratiet som historisk fenomen
Hans Ebbing: Klassekompromiss i krise - En periode tar slutt
Lars Mjøset: Sosialdemokratisk økonomisk politikk i Norge etter krigen
Ådne Cappelen og Anton Hellesøy: Strukturelle endringer i norsk økonomi etter krigen (Kan fortsatt skaffes)

vardøger 12: FRA AKKUMULASJON TIL KRISE I VERDENSØKONOMIEN

Emesi Mandel: De lange bølgene i den kapitalistiske utviklingen
Olav Fagerlid: En oversikt over marxistisk kriseteori
Rune Skarstein: Strukturforandringer i verdensøkonomien etter 1945

vardøger 13: EUROPA SOM ATOMSLAGMARK? MILITÆRSTRATEGI OG RUSTNINGSØKONOMI I ØST OG VEST

Rune Skarstein: Stakkars Europa
Richard J. Barnett: Politiske krefter bak USAs nye militarisme
Wilhelm Bittorf: Europeisk krigsteater og NATO-modernisering - planlegging for begrenset atomkrig?
Roy Medvedev og Zhores Medvedev: Sovjetunionen og våpenkappløpet (Kan fortsatt skaffes)

vardøger 14: KARL MARX OG MARXISMEN - FORTOLKNING ELLER FORANDRING?

Hans Magnus Enzensberger: På besøk hos dr. Marx
Arne Overrein: Historiske perspektiver på marxismens utvikling
Einar A. Terjesen: Marxismen og det norske sosialdemokratiet 1884 - 1910
Hallvard Tjelmeland: Marxismen og dei venstreintellektuelle i norsk arbeidarrørsle 1930 - 1968 (Kan fortsatt skaffes)

vardøger 15: KAMPEN OM ARBEIDSFORHOLDENE - TEKNOLOGI OG ARBEID I SEINKAPITALISMEN

Harry Braverman: Arbeidets degradering i det 20 århundre
Knut H. Sørensen: Arbeidsmiljølovgivningen og kampen om arbeidsforholdene i Norge - et historisk riss
Elin Kvande: Ny teknologi - ny arbeidsløshet?
Hans Ebbing: Statsintellektuelle på norsk (Kan fortsatt skaffes)

vardøger 16: MELLOM UTOPI OG DESILLUSJON - PERSPEKTIVER PÅ POLITIKK OG KJØNSROLLER I MODERNE NORSK LITTERATUR

Øystein Rottem: Tekstens illusjoner og desillusjonens tekster - fra 70-tall til 80-tall
Arne Overrein: "Mitt liv blei levd på den gale sida av jordkloden". Politikk, dekadens og sosial mobilitet hos Dag Solstad
Rakel Nordseth: Med lasso i hånden og rubinen i favnen. Håpet og kampen om menneskelige livsbetingelser hos Agnar Mykle (Kan fortsatt skaffes)

vardøger 17: RIVALISERING, MAKTBRUK, GJELDSKRISE - VERDENSØKONOMIEN 11980-ÅRENE

Marcello de Cecco: Verdens finanssystem mellom internasjonale og transnasjonale forhold
Susan Strange: Politikk, handel og penger
Gerd Junne: Det strukturpolitiske kappløpet mellom de kapitalistiske industrilandene
Rune Skarstein: Det internasjonale finanssystemet og u-landenes gjeldskrise
Hyman P. Minsky: Den svarte torsdag vil neppe gjenta seg
Lars Mjøset: Det amerikanske hegemoniet - Forfall eller ny triumf? (Kan fortsatt skaffes)

vardøger 18: ARBEIDERKLASSE OG SOSIALDEMOKRATI - MOT AVVIKLING AV ET SKJEBNEFELLESSKAP?

Perry Andersson: Sosialdemokratiet på BO-tallet
Giiran Therborn: Arbeiderbevegelsens fremtidsutvikling og omdanningen av den avanserte kapitalismen
Anders Todal Jenssen: Fra arbeiderparti til lønnsstagerparti
Hans Ebbing: Er det norske arbeidsparti et sosialdemokratisk parti?
Ottar Brox: Har sosialdemokratiet en sjanse?
Arne Overrein: Frihet, orden og sosialisme - merknader til Arbeiderpartiets "frihetskampanje" (Kan fortsatt skaffes)

vardøger 20: EF OG EUROPA (arbeidstittel)